Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2020. gada 14. maijā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Vide – Atkritumi – Direktīva 1999/31/EK – Esoši poligoni – Poligona pēcslēgšanas apsaimniekošanas laikposms – Pagarināšana – Atkritumu apglabāšanas izmaksas – Princips "piesārņotājs maksā" – Direktīvas piemērošana laikā

Lietā C-15/19

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, kuru *Corte suprema di cassazione* (Augstākā kasācijas tiesa, Itālija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2018. gada 18. decembrī un kas Tiesā reģistrēts 2019. gada 10. janvārī, tiesvedībā

A.m.a. – Azienda Municipale Ambiente SpA

pret

Consorzio Laziale Rifiuti – Co.La.Ri.,

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*] (referents), tiesneši P. Dž. Švīrebs [*P. G. Xuereb*] un T. fon Danvics [*T. von Danwitz*],

ģenerāladvokāte: J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretārs: R. Skjāno [*R. Schiano*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2019. gada 27. novembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *A.m.a. – Azienda Municipale Ambiente SpA* vārdā – *L. Opilio*, *G. Pellegrino* un *P. Cavasola*, *avvocati*,

– *Consorzio Laziale Rifiuti – Co.La.Ri.* vārdā – *F. Tedeschini*, *avvocato*,

– Eiropas Komisijas vārdā – *G. Gattinara* un *F. Thiran*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2020. gada 16. janvāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – itāļu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Direktīvas 1999/31/EK (1999. gada 26. aprīlis) par atkritumu poligoniem (OV 1999, L 182, 1. lpp.) 10. un 14. pantu.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *A.m.a. – Azienda Municipale Ambiente SpA* (turpmāk tekstā – "*A.M.A.*"), kas ir atbildīga par cieto municipālo atkritumu savākšanu un apglabāšanu Romas (Itālija) pašvaldībā, un *Consorzio Laziale Rifiuti – Co.La.Ri.*, Malagrotas [*Malagrotta*] (Lacio reģions, Itālija) atkritumu poligona apsaimniekotāju, par to maksājumu palielināšanu, kuri ir saistīti ar *Co.La.Ri.* pienākumu nodrošināt šā poligona apsaimniekošanu vismaz 30 gadus ilgā laikposmā, nevis sākotnēji paredzētajā 10 gadu laikposmā pēc tā slēgšanas.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Direktīvas 1999/31 25. un 29. apsvērumā ir teikts:

"(25) tā kā uz poligoniem, kas slēgti pirms šīs direktīvas transponēšanas dienas, nebūtu attiecināmi tās noteikumi par slēgšanas procedūru;

[..]

(29) tā kā būtu jāveic pasākumi, lai par atkritumu apglabāšanu poligonā pieprasītā cena sedz visas ar objekta ierīkošanu un ekspluatāciju saistītās izmaksas, cik iespējams, ieskaitot finansiālo vai tam līdzvērtīgu nodrošinājumu, ar kuru novietnes apsaimniekotājam jāgarantē saistību izpilde, kā arī plānotās izmaksas, kas saistītas ar novietnes slēgšanu un apsaimniekošanu pēc slēgšanas."

4 Šīs direktīvas 1. panta "Vispārīgais mērķis" 1. punktā ir noteikts:

"Lai nodrošinātu atbilstību [Padomes] Direktīvas 75/442/EEK [(1975. gada 15. jūlijs) par atkritumiem (OV 1975, L 194, 39. lpp.)], un jo īpaši tās 3. un 4. panta, prasībām, šīs direktīvas mērķis ir, attiecinot uz atkritumiem un poligoniem stingras ekspluatācijas un tehniskās prasības, paredzēt pasākumus, procedūras un ieteikumus, kuru mērķis ir cik iespējams visā poligona dzīves ciklā novērst vai mazināt iespējamo kaitīgo ietekmi uz vidi, īpaši virszemes ūdeņu, gruntsūdens, zemes un gaisa piesārņojumu, kā arī uz globālo vidi, tajā skaitā siltumnīcas efektu, kā arī gala iznākumā atkritumu radītos draudus cilvēku veselībai."

5 Minētās direktīvas 2. pantā "Definīcijas" ir paredzēts:

"Šajā direktīvā:

[..]

g) "poligons" nozīmē vietu, uz kuru aizvāc atkritumus un kur veido to krājumus uz zemes vai zemē, t.i., pazemē, [..]

[..]

l) "apsaimniekotājs" nozīmē fizisku vai juridisku personu, kas atbild par poligonu saskaņā ar tās dalībvalsts iekšējiem tiesību aktiem, kur poligons atrodas; šī persona var mainīties no poligona sagatavošanas līdz apsaimniekošanai pēc slēgšanas;

[..]

n) "īpašnieks" ir atkritumu ražotājs vai fiziska vai juridiska persona, kuras īpašumā atrodas atkritumi;

[..]."

6 Atbilstoši Direktīvas 1999/31 3. panta 1. punktam dalībvalstis to piemēro jebkuram poligonam minētās direktīvas 2. panta g) punkta izpratnē.

7 Šīs pašas direktīvas 10. pantā "Atkritumu apglabāšanas izmaksas" bija noteikts:

"Dalībvalstis veic pasākumus, lai panāktu, ka visas izmaksas, kas saistītas ar poligona ierīkošanu un ekspluatāciju, cik iespējams, ieskaitot 8. panta a) punkta iv) apakšpunktā minētā finansiālā vai tam līdzvērtīgā nodrošinājuma izmaksas un slēgšanas tāmes vērtību, kā arī izmaksas, kas saistītas ar vismaz 30 gadu apsaimniekošanu pēc slēgšanas, sedz apsaimniekotāja pieprasītā cena par jebkura veida atkritumu apglabāšanu poligonā. Saskaņā ar prasībām, ko nosaka Padomes Direktīva 90/313/EEK (1990. gada 7. jūnijs) par brīvu piekļuvi vides informācijai [(OV 1990, L 158, 56. lpp.)], dalībvalstis nodrošina jebkuras vajadzīgās informācijas vākšanas un izmantošanas caurskatāmību, kura attiecas uz izmaksām."

8 Direktīvas 1999/31 13. panta "Slēgšanas procedūras un apsaimniekošana pēc slēgšanas" 1. punktā ir noteikts:

"Dalībvalstis veic pasākumus, lai attiecīgā gadījumā saskaņā ar atļauju:

[..]

c) pēc poligona galīgās slēgšanas apsaimniekotājs atbild par tā uzturēšanu, monitoringu un kontroli, cik ilgi kompetentā iestāde to uzskata par vajadzīgu, ņemot vērā laiku, cik ilgi poligons var būt kaitīgs.

   Apsaimniekotājs ziņo kompetentajai iestādei par jebkuru ievērojamu kaitīgu iedarbību uz vidi, kas atklāta, izpildot kontroles procedūras, un ievēro kompetentās iestādes lēmumu par novēršanas pasākumu veidu un grafiku;

d) cik ilgi kompetentā iestāde uzskata poligonu par videi bīstamu, neskarot Kopienas vai valsts tiesību aktus attiecībā uz atkritumu īpašnieka atbildību, poligona apsaimniekotājs atbild par monitoringu un poligona gāzu un izskalojuma analīzi, kā arī par gruntsūdens režīmu poligona apkārtnē saskaņā ar III pielikumu."

9 Šīs direktīvas 14. pantā "Esošie poligoni" ir noteikts:

"Dalībvalstis veic pasākumus, lai poligoni, kuriem ir izdota atļauja vai kuri jau darbojas šīs direktīvas transponēšanas laikā, nevarētu turpināt darbību, ja vien, cik ātri iespējams, un ne vēlāk kā astoņos gados pēc 18. panta 1. punktā noteiktās dienas nav izpildīti turpmāk noteiktie nosacījumi:

a) vienā gadā pēc 18. panta 1. punktā noteiktās dienas poligona apsaimniekotājs sagatavo un iesniedz kompetentajām iestādēm apstiprināšanai poligona projekta un darbības uzlabošanas plānu, tajā iekļaujot 8. pantā prasītās ziņas un novēršanas pasākumus, ko apsaimniekotājs uzskata par vajadzīgiem, lai nodrošinātu atbilstību šīs direktīvas prasībām, izņemot I pielikuma 1. punkta prasības;

b) pēc poligona projekta un darbības uzlabošanas plāna iesniegšanas kompetentās iestādes, pamatojoties uz minēto plānu un šo direktīvu, pieņem konkrētu lēmumu par poligona darbības turpināšanu vai pārtraukšanu. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai cik ātri iespējams saskaņā ar 7. panta g) punktu un 13. pantu slēgtu poligonus, kuriem saskaņā ar 8. pantu nedod atļauju darbības turpināšanai;

c) pamatojoties uz apstiprināto poligona projekta un darbības uzlabošanas plānu, kompetentā iestāde apstiprina izpildāmos darbus un nosaka pārejas periodu plāna izpildei. Jebkurš esošais poligons astoņos gados pēc 18. panta 1. punktā noteiktās dienas nodrošina atbilstību šīs direktīvas prasībām, izņemot I pielikuma 1. punkta prasības;

[..]."

10 Saskaņā ar minētās direktīvas 18. pantu dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie noteikumi, kas vajadzīgi, lai izpildītu šo direktīvu ne vēlāk kā divus gadus pēc tās stāšanās spēkā, un dalībvalstis par to tūlīt informē Komisiju. Atbilstoši šīs direktīvas 19. pantam tā stājās spēkā 1999. gada 16. jūlijā.

Itālijas tiesības

11 Direktīva 1999/31 Itālijas tiesībās ir transponēta ar 2003. gada 13. janvāra *decreto legislativo n. 36 – Attuazione della direttiva 1999/31/CE relativa alle discariche di rifiuti* (Leģislatīvais dekrēts Nr. 36, Direktīvas 1999/31/EK par atkritumu poligoniem īstenošana; *GURI* kārtējais pielikums Nr. 59, 2003. gada 12. marts). Ar šā dekrēta 15. un 17. pantu redakcijā, kas ir piemērojama pamatlietā (turpmāk tekstā – "Leģislatīvais dekrēts Nr. 36/2003"), ir transponēts attiecīgi Direktīvas 1999/31 10. un 14. pants.

12 Leģislatīvā dekrēta Nr. 36/2003 15. pantā ir noteikts:

"Attiecīgajai cenai par apglabāšanu poligonā ir jāsedz iekārtas ierīkošanas un ekspluatācijas izmaksas, finansiālā nodrošinājuma izmaksas un slēgšanas tāmes vērtība, kā arī izmaksas par apsaimniekošanu pēc poligona slēgšanas laikposmā, tik ilgi, cik norādīts 10. panta 1. punkta i) apakšpunktā."

13 Šā dekrēta 10. panta pirmā daļa tika atcelta ar 2005. gada 18. februāra *decreto legislativo n. 59 – Attuazione integrale della direttiva 96/61/CE relativa alla prevenzione e riduzione integrate dell'inquinamento* (Leģislatīvais dekrēts Nr. 59, Direktīvas 96/61/EK par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli pilnīga īstenošana) (*GURI* kārtējais pielikums, Nr. 93, 2005. gada 22. aprīlis).

14 Leģislatīvā dekrēta Nr. 36/2003 17. panta 1. punktā ir noteikts:

"Poligoni, kuriem jau ir izsniegta atļauja šī dekrēta spēkā stāšanās dienā, var līdz 2006. gada 31. decembrim turpināt pieņemt atkritumus, attiecībā uz kuriem tiem tika izsniegta atļauja."

15 Leģislatīvā dekrēta 17. panta 3. punktā ar šādu formulējumu ir paredzēts termiņš esošo poligonu pielāgošanai jaunajām prasībām:

"Sešu mēnešu laikā pēc šā dekrēta stāšanās spēkā 1. punktā minētās atļaujas īpašnieks vai viņa pilnvarots poligona apsaimniekotājs iesniedz kompetentajai iestādei poligona pielāgošanas šajā dekrētā minētajiem noteikumiem plānu, tostarp 14. pantā minētos finansiālos nodrošinājumus."

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

16 Romas (Itālija) pašvaldībai piederoša sabiedrība *A.M.A.* ir koncesionāre attiecībā uz municipālo atkritumu savākšanas, transportēšanas, apstrādes, pārstrādes un apglabāšanu šīs pašvaldības teritorijā.

17 Ar 1996. gada 26. janvāra līgumu tā līdz 2005. gada 31. decembrim uzticēja *Co.La.Ri.* cieto municipālo atkritumu apglabāšanu Malagrotas atkritumu poligonā. Pamatojoties uz šo līgumu, *A.M.A.* ir "īpašnieks" Direktīvas 1999/31 2. panta n) punkta izpratnē, savukārt *Co.La.Ri.* ir "apsaimniekotājs" šīs direktīvas 2. panta l) punkta izpratnē. Malagrotas atkritumu poligonā līdz tā slēgšanai tika apglabāti visi Romas pašvaldības atkritumi.

18 No Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka saskaņā ar Direktīvas 1999/31 10. pantu Malagrotas atkritumu poligona pēcslēgšanas apsaimniekošanas termiņš tiks pagarināts uz 30 gadiem minētajā līgumā sākotnēji paredzēto 10 gadu vietā.

19 Ar šķīrējtiesas nolēmumu *A.M.A.* tika piespriests atlīdzināt *Co.La.Ri.* summu 76 391 533,29 EUR apmērā to maksājumu dēļ, kuri *Co.La.Ri.* ir jāveic, lai nodrošinātu poligona apsaimniekošanu vismaz 30 gadus ilgā laikposmā. *A.M.A.* šo nolēmumu apstrīdēja *Corte d'appello di Roma* (Romas apelācijas tiesa, Itālija). Minētā tiesa apstiprināja šo šķīrējtiesas nolēmumu, uzskatot, ka Direktīvas 1999/31 noteikumi ir piemērojami visiem poligoniem, kuri jau tika ekspluatēti brīdī, kad stājās spēkā Leģislatīvais dekrēts Nr. 36/2003. *A.M.A.* par *Corte d'appello di Roma* (Romas apelācijas tiesa) nolēmumu iesniedza kasācijas sūdzību.

20 Iesniedzējtiesa pauž šaubas par to, vai ar Savienības tiesībām ir saderīgi *Corte d'appello di Roma* (Romas apelācijas tiesa) secinājumi par tādu Direktīvas 1999/31 noteikumu kā noteikumi par apsaimniekošanas izmaksām piemērošanu tādam esošam poligonam kā Malagrotas poligons. *A.M A.* ieskatā, Leģislatīvajā dekrētā Nr. 36/2003 ir tikai paredzēts pārejas periods attiecībā uz esošajiem poligoniem, acīmredzot, lai panāktu poligonu atbilstību, bet tajā nav minēts finanšu slogs, kas saistīts ar šo poligonu apsaimniekošanu pēc to iespējamās slēgšanas.

21 Iesniedzējtiesai šajā ziņā ir radušās šaubas par īpašnieka pienākumu segt ar poligona pēcslēgšanas apsaimniekošanu saistītos izdevumus, kas ir pretrunā starp īpašnieku un apsaimniekotāju noslēgtajiem līgumiem, kuros ir paredzēts 10, nevis 30 gadus ilgs apsaimniekošanas laiks, iekļaujot arī ar tiem atkritumiem saistītās izmaksas, kas ir apglabāti pirms Leģislatīvā dekrēta Nr. 36/2003 stāšanās spēkā.

22 Šādos apstākļos *Corte suprema di cassazione* (Augstākā kasācijas tiesa, Itālija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Direktīvas 1999/31 10. un 14. pantam atbilst apelācijas sūdzību izskatījušās tiesas pieņemtā interpretācija, atbilstoši kurai ar atpakaļejošu spēku var piemērot Leģislatīvā dekrēta [Nr. 36/2003] 15. un 17. pantu – ar ko valsts līmenī īsteno Direktīvas 1999/31 10. un 14. pantu –, kā rezultātā tajos noteiktie pienākumi, konkrēti daļā, kur apsaimniekošana pēc poligona slēgšanas tiek pagarināta no 10 līdz 30 gadiem, beznosacījuma kārtībā tiek attiecināti uz esošiem poligoniem, kuriem jau ir izdota ekspluatācijas atļauja?

2) Vai – it īpaši saistībā ar Direktīvas 1999/31 10. un 14. panta normatīvo raksturu, kuros attiecīgi dalībvalstis tiek mudinātas veikt "pasākumus, lai panāktu, ka visas izmaksas, kas saistītas ar poligona ierīkošanu un ekspluatāciju, cik iespējams, ieskaitot 8. panta a) punkta iv) apakšpunktā minētā finansiālā vai tam līdzvērtīgā nodrošinājuma izmaksas un slēgšanas tāmes vērtību, kā arī izmaksas, kas saistītas ar vismaz 30 gadu apsaimniekošanu pēc slēgšanas, sedz apsaimniekotāja pieprasītā cena par jebkura veida atkritumu apglabāšanu poligonā", un "pasākumus, lai poligoni, kuriem ir izdota atļauja vai kuri jau darbojas šīs direktīvas transponēšanas laikā, nevarētu turpināt darbību", – ar tiem ir saderīga tiesas, kura izskatīja apelācijas sūdzību, pieņemtā interpretācija, atbilstoši kurai Leģislatīvā dekrēta [Nr. 36/2003] 15. un 17. pantu var piemērot esošiem

poligoniem, kuriem jau ir izdota ekspluatācijas atļauja, lai gan, īstenojot šādi noteiktos pienākumus arī attiecībā uz minētajiem poligoniem, 17. pantā īstenošanas pasākumi ir ierobežoti ar paredzēto pārejas periodu un nav paredzēts neviens pasākums, kam būtu jāierobežo finanšu slogs, ko "īpašniekam" rada apsaimniekošanas pagarinājums?

3) Vai Direktīvas 1999/31 10. un 14. pantam atbilst tiesas, kura izskatīja apelācijas sūdzību, pieņemtā interpretācija, atbilstoši kurai Leģislatīvā dekrēta [Nr. 36/2003] 15. un 17. pantu ar atpakaļejošu spēku var piemērot esošiem poligoniem, kuriem jau ir izdota ekspluatācijas atļauja, arī saistībā ar finanšu slogu, kas rodas no tādējādi noteiktiem pienākumiem un, konkrēti, no poligona apsaimniekošanas pēc tā slēgšanas pagarinājuma no 10 uz 30 gadiem, liekot šo slogu nest "īpašniekam" un tādējādi leģitimizējot apstākli, ka šim "īpašniekam" par sliktu mainās tarifi, kas noteikti līgumos par atkritumu apglabāšanas darbību?

4) Visbeidzot – vai Direktīvas 1999/31 10. un 14. pantam atbilst tiesas, kura izskatīja apelācijas sūdzību, pieņemtā interpretācija, atbilstoši kurai Leģislatīvā dekrēta [Nr. 36/2003] 15. un 17. pantu var piemērot esošiem poligoniem, kuriem jau ir izdota ekspluatācijas atļauja, arī saistībā ar finanšu slogu, kas rodas no tādējādi noteiktiem pienākumiem, un, konkrēti, no poligona apsaimniekošanas pēc tā slēgšanas pagarinājuma no 10 uz 30 trīsdesmit gadiem, uzskatot, ka šo pasākumu noteikšanas nolūkā ir jāņem vērā ne tikai atkritumi, kas nodoti poligonā pēc īstenošanas noteikumu stāšanās spēkā, bet arī jau agrāk nodotie atkritumi?"

Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

23 *Co.La.Ri.* apstrīd lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību.

24 Tā norāda, ka iesniedzējtiesas uzdotajiem jautājumiem nav nozīmes pamatlietas izspriešanā, jo strīds pamatlietā ir atrisināts un uz jautājumiem ir atbildēts ar konstatējumu par apelācijas sūdzības pamatu nepieņemamību. Proti, *Co.La.Ri.* ieskatā, tās pienākums segt izdevumus par Malagrotas poligona apsaimniekošanu pēc tā slēgšanas *Corte d'appello di Roma* (Romas apelācijas tiesa) nav ticis apstrīdēts pēc būtības un tādējādi tas esot ieguvis *res judicata* spēku.

25 *Co.La.Ri.* arī apgalvo, ka iesniedzējtiesa nav izklāstījusi pamatus, kas attaisnotu vēršanos Tiesā, un atsaucas uz to, ka attiecībā uz pamatlietas izspriešanu nepastāv patiesi atšķirīgi uzskati par attiecīgo tiesību normu interpretāciju.

26 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ar LESD 267. pantu ir izveidota tiešas sadarbības procedūra starp Tiesu un dalībvalstu tiesām. Šajā procedūrā, kas pamatota ar valsts tiesu un Tiesas funkciju nepārprotamu sadali, ikviens lietas faktu vērtējums ir valsts tiesas kompetencē, kuras ziņā, ņemot vērā lietas īpatnības, ir noteikt gan to, cik lielā mērā prejudiciāls nolēmums ir vajadzīgs, lai šī tiesa varētu taisīt spriedumu, gan to, cik atbilstīgi ir Tiesai uzdotie jautājumi, savukārt Tiesa ir pilnvarota vienīgi lemt par Savienības tiesību akta interpretāciju vai spēkā esamību, ņemot vērā faktus, kurus tai ir norādījusi valsts tiesa (šajā nozīmē skat. it īpaši spriedumu, 2015. gada 16. jūnijs, *Gauweiler* u.c., C-62/14, EU:C:2015:400, 15. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra)

27 No tā izriet, ka uz jautājumiem par Savienības tiesību interpretāciju attiecas atbilstības prezumpcija un ka Tiesa var atteikties lemt par valsts tiesas uzdotu prejudiciālu jautājumu vienīgi tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību normas interpretācijai nav nekāda sakara ar pamatlietas faktisko situāciju vai tās priekšmetu, ja izvirzītā problēma ir hipotētiska vai ja Tiesai nav zināmi faktiskie un juridiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz šiem jautājumiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 10. decembris, *Wightman* u.c., C-621/18, EU:C:2018:999, 27. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

28 Šajā gadījumā *Corte suprema di cassazione* (Augstākā kasācijas tiesa) savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir izklāstījusi iemeslus, kuru dēļ tā lūdz Tiesu interpretēt Direktīvas 1999/31 10. un 14. pantu, kā arī definēt šajā direktīvā paredzētos noteikumus.

29 Konkrēti, tā Tiesai – tādas tiesvedības ietvaros, kas attiecas uz atkritumu poligona slēgšanas un pēcslēgšanas apsaimniekošanas izmaksām, – vaicā par to pienākumu tvērumu, kuri attiecīgajai dalībvalstij, atkritumu poligona apsaimniekotajam vai atkritumu īpašniekam, iespējams, izriet no šīm tiesību normām, kā arī par transponēšanas pasākumu saderīgumu ar šīm Direktīvas 1999/31 normām – tas nozīmē to, ka šim spriedumam ir konkrētas sekas attiecībā uz pamatlietā pastāvošā strīda risinājumu.

30 No tā izriet, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams un ka līdz ar to uz iesniedzējtiesas uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

31 Ar saviem jautājumiem, kuri ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 1999/31 10. un 14. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāda valsts tiesību normas interpretācija, saskaņā ar kuru uz poligonu, kas tiek ekspluatēts šīs direktīvas transponēšanas datumā, ir jāattiecina no minētās direktīvas izrietošie pienākumi – it īpaši šā poligona pēcslēgšanas apsaimniekošanas laikposma pagarināšana – un nav nepieciešams veikt nošķirumu atkarībā no atkritumu apglabāšanas datuma vai paredzēt pasākumu, kura mērķis būtu ierobežot šīs pagarināšanas finansiālās sekas attiecībā uz atkritumu īpašnieku.

32 Vispirms ir jāatgādina, ka Direktīvas 1999/31 vispārējais mērķis – kā izriet no tās 1. panta – ir, nosakot attiecībā uz atkritumiem un poligoniem stingras ekspluatācijas un tehniskās prasības, paredzēt pasākumus, procedūras un ieteikumus, kuru mērķis ir, cik iespējams, visā poligona dzīves ciklā novērst vai mazināt iespējamo kaitīgo ietekmi uz vidi, īpaši virszemes ūdeņu, gruntsūdens, zemes un gaisa piesārņojumu, kā arī uz globālo vidi, tajā skaitā siltumnīcas efektu, kā arī, gala iznākumā, atkritumu radītos draudus cilvēku veselībai.

33 Šīs direktīvas 3. panta 1. punktā ir paredzēts, ka to piemēro jebkuram poligonam, kas šīs direktīvas 2. panta g) punktā ir definēts kā vieta, uz kuru aizvāc atkritumus un kur veido to krājumus uz zemes vai zemē.

34 Turklāt no Direktīvas 1999/31 25. apsvēruma izriet, ka uz poligoniem, kas slēgti pirms šīs direktīvas transponēšanas dienas, nav attiecināmi tās noteikumi par slēgšanas procedūru. Turklāt, lasot kopā šīs direktīvas 18. panta 1. punktu un 19. pantu, dalībvalstīs jāstājas spēkā valsts tiesību aktiem, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības vēlākais divu gadu laikā, skaitot no 1999. gada 16. jūlija.

35 Tādējādi tikai uz poligoniem, kas jau bija slēgti pirms Direktīvas 1999/31 transponēšanas datuma un vēlākais līdz 2001. gada 16. jūlijam, neattiecas pienākumi, kas no šīs direktīvas izriet attiecībā uz slēgšanu. Tas tā nav Malagrotas atkritumu poligona gadījumā, kurš – par to starp pamatlietas dalībniekiem nav strīda – šajā datumā joprojām darbojās.

36 Šajā ziņā ir jāprecizē, ka saskaņā ar minētās direktīvas 14. pantu dalībvalstīm ir jāveic pasākumi, lai poligoni, kuriem ir izdota atļauja vai kuri jau darbojas šīs direktīvas transponēšanas datumā, nevarētu turpināt darbību, ja vien, cik ātri iespējams un ne vēlāk kā 2009. gada 16. jūlijā, nav izpildīti visi šajā pantā norādītie pasākumi (spriedums, 2016. gada 25. februāris, Komisija/Spānija, C-454/14, nav publicēts, EU:C:2016:117, 35. punkts).

37 No Tiesas judikatūras izriet, ka ar minēto pantu ir ieviesti izņēmuma pārejas noteikumi, lai nodrošinātu šo poligonu atbilstību jaunajām vides prasībām (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2014. gada 9. aprīlis, *Ville d'Ottignies-Louvain-la-Neuve* u.c., C-225/13, EU:C:2014:245, 33. un 34. punkts, kā arī 2016. gada 25. februāris, Komisija/Spānija, C-454/14, nav publicēts, EU:C:2016:117, 36. punkts).

38 Turklāt Direktīvas 1999/31 14. panta b) punktā ir prasīts, pirmkārt, lai kompetentā valsts iestāde pieņemtu galīgu lēmumu par ekspluatācijas turpināšanu, pamatojoties uz darbības uzlabošanas plānu un šo direktīvu, un, otrkārt, lai dalībvalstis veiktu vajadzīgos pasākumus nolūkā cik ātri vien iespējams slēgt objektus, kas nav saņēmuši atļauju turpināt darbību (spriedums, 2016. gada 25. februāris, Komisija/Spānija, C-454/14, nav publicēts, EU:C:2016:117, 37. punkts).

39 Minētās direktīvas 14. panta c) punktā būtībā ir paredzēts, ka, pamatojoties uz apstiprinātu darbības uzlabošanas plānu, kompetentā iestāde apstiprina izpildāmos darbus un nosaka pārejas periodu plāna izpildei, precizējot, ka visu esošo poligonu atbilstība šīs direktīvas prasībām ir jānodrošina līdz 2009. gada 16. jūlijam, izņemot tās prasības, kuras ir izklāstītas tās I pielikuma 1. punktā (spriedums, 2016. gada 25. februāris, Komisija/Spānija, C-454/14, nav publicēts, EU:C:2016:117, 38. punkts).

40 Jākonstatē, ka Direktīvas 1999/31 14. pantu nevar interpretēt tādējādi, ka tas izslēdz esošos poligonus no citu šīs direktīvas normu piemērošanas.

41 It īpaši attiecībā uz tādiem poligoniem kā Malagrotas poligons, kuriem ir izsniegta atļauja vai kuri tiek ekspluatēti Direktīvas 1999/31 transponēšanas datumā un uz kuriem attiecas vēlākā slēgšanas procedūra, ir uzskatāms, ka tiem jāatbilst šīs direktīvas 13. panta noteikumiem par slēgšanas un pēcslēgšanas apsaimniekošanas procedūru.

42 Direktīvas 1999/31 13. panta c) punktā noteiktie poligona pēcslēgšanas apsaimniekošanas pienākumi ir piemērojami vēlākais no pārejas perioda beigām. Tātad apsaimniekotājam poligona apsaimniekošana, monitorings un kontrole pēc poligona slēgšanas ir jāveic tik ilgi, cik to prasa kompetentā iestāde, ņemot vērā laikposmu, kurā poligons var radīt riskus.

43 Šī tiesību norma ir jālasa, ņemot vērā šīs direktīvas 10. pantu, kurā tostarp ir paredzēts, ka dalībvalstis veic pasākumus, lai nodrošinātu, ka plānotās poligona slēgšanas un tā pēcslēgšanas apsaimniekošanas izmaksas vismaz 30 gadus sedz apsaimniekotāja prasītā cena par visu veidu atkritumu apglabāšanu šajā poligonā.

44 Tiesa jau ir konstatējusi, ka šim pantam – kurā dalībvalstīm nepārprotami ir noteikts pienākums sasniegt precīzu rezultātu un kura piemērošana nav pakļauta nekādiem nosacījumiem – ir tieša iedarbība. Proti, šī tiesību norma prasa dalībvalstīm veikt pasākumus, lai nodrošinātu, ka cena, kāda tiek prasīta par atkritumu apglabāšanu poligonos, būtu tāda, kas sedz visas ar poligona ierīkošanu un apsaimniekošanu saistītās izmaksas. Tiesa ir precizējusi, ka šajā tiesību normā dalībvalstīm nav noteikta nekāda konkrēta metode attiecībā uz slēgšanas izmaksu finansēšanu (spriedums, 2012. gada 24. maijs, *Amia*, C-97/11, EU:C:2012:306, 34. un 35. punkts).

45 No tā izriet, pirmkārt, ka saskaņā ar Direktīvas 1999/31 10., 13. un 14. pantu tāda poligona apsaimniekotājam, kas tiek ekspluatēts šīs direktīvas transponēšanas datumā, poligona apsaimniekošana ir jānodrošina vismaz 30 gadus pēc tā slēgšanas.

46 Šajā gadījumā no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka *Co.La.Ri.* pienākums pārvaldīt Malagrotas poligonu galu galā izriet no pārbūves plāna, kas pieņemts saskaņā ar Direktīvas 1999/31 14. pantu un Leģislatīvā dekrēta Nr. 36/2003 17. pantu un ko ir apstiprinājusi kompetentā iestāde. Šā plāna rezultātā uz *Co.La.Ri.* tika attiecināti visi Malagrotas poligona pēcslēgšanas apsaimniekošanas pienākumi šajā direktīvā paredzētajā minimālajā laikposmā, proti, 30 gadus sākotnēji paredzēto 10 gadu vietā.

47 Otrkārt, runājot par jautājumu, vai attiecībā uz šo pienākumu piemērošanu ir jāveic nošķirums atkarībā no atkritumu ievešanas datuma, ir jākonstatē, ka Direktīvā 1999/31 nav paredzēta minēto pienākumu diferencēta piemērošana atkarībā no tā, vai atkritumi ir saņemti un apglabāti pirms vai pēc šīs direktīvas transponēšanas termiņa beigām, nedz arī atkarībā no šo atkritumu uzglabāšanas vietas poligonā. Kā izriet no šīs direktīvas 10. panta formulējuma, pienākums apsaimniekot poligonu pēc tā slēgšanas vismaz 30 gadus ir vispārēji attiecināms uz visu veidu atkritumu apglabāšanu šajā poligonā.

48 Līdz ar to, ņemot vērā Direktīvas 1999/31 mērķi, nevar piekrist, ka pienākums apsaimniekot poligonu pēc tā slēgšanas attiektos, pirmkārt, 10 gadu laikposmā, uz atkritumiem, kas tajā tika apglabāti pirms transponēšanas termiņa beigām, un, otrkārt, 30 gadu laikposmā, uz atkritumiem, kas tajā tika uzglabāti pēc šā termiņa beigām.

49 Tādējādi ir jāuzskata, ka Direktīvas 1999/31 10. pantā paredzētais pienākums nodrošināt poligona pēcslēgšanas apsaimniekošanu vismaz 30 gadus ir piemērojams neatkarīgi no atkritumu apglabāšanas datuma. Tādējādi šis pienākums principā attiecas uz visu attiecīgo poligonu.

50 Treškārt runājot par finansiālajām sekām, kas izriet no poligona apsaimniekošanas perioda pagarināšanas uz vismaz 30 gadiem pēc tā slēgšanas, ir jāatgādina, Direktīvas 1999/31 10. pantā, kā izriet arī no šīs direktīvas 29. apsvēruma, dalībvalstīm ir prasīts veikt pasākumus, lai nodrošinātu, ka cena, kāda tiek prasīta par atkritumu apglabāšanu poligonos, būtu tāda, kas sedz visas ar poligona ierīkošanu un apsaimniekošanu saistītās izmaksas (spriedumi, 2010. gada 25. februāris, *Pontina Ambiente*, C-172/08, EU:C:2010:87, 35. punkts, un 2012. gada 24. maijs, *Amia*, C-97/11, EU:C:2012:306, 34. punkts). Kā secinājumu 56. punktā ir norādījusi ģenerāladvokāte, šīs izmaksas ietver poligona slēgšanas tāmes vērtību un tā pēcslēgšanas apsaimniekošanas izmaksas vismaz 30 gadu laikposmā.

51 Šī prasība izriet no principa "piesārņotājs maksā", kas nozīmē, ka atkritumu apglabāšanas izmaksas – kā Tiesa jau ir atzinusi attiecībā uz Direktīvu 75/442 un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/12/EK (2006. gada 5. aprīlis) par atkritumiem (OV 2006, L 114, 9. lpp.) – sedz to turētāji. Šā principa piemērošana ietilpst Direktīvas 1999/31 mērķī, kas saskaņā ar tās 1. panta 1. punktu ir izpildīt Direktīvā 75/442, it īpaši tās 3. pantā, paredzētās prasības, kuras tostarp uzliek dalībvalstīm pienākumu veikt nepieciešamos pasākumus, lai novērstu atkritumu ražošanu vai samazinātu to daudzumu (spriedums, 2010. gada 25. februāris, *Pontina Ambiente*, C-172/08, EU:C:2010:87, 36. punkts un tajā minētā judikatūra).

52 Turklāt Tiesa jau ir konstatējusi – tā kā pašreizējā Savienības tiesību situācijā nav nekāda tiesiskā regulējuma, kurš būtu pieņemts, pamatojoties uz LESD 192. pantu, un kurā būtu noteikts, ka dalībvalstīm ir jāievēro konkrēta metode attiecībā uz sadzīves atkritumu apglabāšanas izmaksu finansēšanu, šis finansējums pēc attiecīgās dalībvalsts izvēles var tikt vienlīdz nodrošināts, izmantojot nodokli, nodevu vai jebkādus citus nosacījumus (pēc analoģijas skat. spriedumus, 2009. gada 16. jūlijs, *Futura Immobiliare* u.c., C-254/08, EU:C:2009:479, 48. punkts, kā arī 2010. gada 25. februāris, *Pontina Ambiente*, C-172/08, EU:C:2010:87, 33. punkts).

53 Tādējādi, lai arī kāds tiesiskais regulējums būtu paredzēts valsts tiesību normās attiecībā uz atkritumu poligoniem, šīm normām ir jānodrošina, ka visas šāda poligona apsaimniekošanas izmaksas faktiski sedz atkritumu turētāji, kas nodod atkritumus apglabāšanai. Radīt apsaimniekotājam šādas izmaksas nozīmētu uzlikt viņam pienākumu segt izmaksas saistībā ar tādu atkritumu apglabāšanu, kurus viņš nav radījis, bet ir tikai apglabājis, darbojoties kā pakalpojumu sniedzējs (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2010. gada 25. februāris, *Pontina Ambiente*, C-172/08, EU:C:2010:87, 37. un 38. punkts).

54 Šāda interpretācija atbilst pienākumam novērst vai pēc iespējas samazināt kaitīgo ietekmi uz vidi, kā tas izriet no principa "piesārņotājs maksā". Kā ģenerāladvokāte ir norādījusi secinājumu 62. punktā, lai gan Direktīvā 1999/31 saistībā ar 10. pantu nav tiešas atsauces uz šo principu, tomēr atbilstoši LESD 191. panta 2. punktam tas ir Savienības vides tiesību pamatprincips, un tādēļ tas ir jāņem vērā to interpretācijā.

55 No tā izriet, ka, lai gan saskaņā ar Direktīvas 1999/31 10. pantu attiecīgajai dalībvalstij ir jāveic pasākumi, lai nodrošinātu, ka cena, kas tiek prasīta par atkritumu apglabāšanu poligonos, ir noteikta tā, lai segtu visas izmaksas, kuras saistītas ar poligona slēgšanu un tā apsaimniekošanu pēc šīs slēgšanas – kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai –, šis pants nevar tikt interpretēts tādējādi, ka ar to šai dalībvalstij ir noteikts pienākums veikt pasākumus, lai ierobežotu finansiālās sekas, kuras atkritumu turētājam rada attiecīgā poligona apsaimniekošanas perioda pagarināšana.

56 Attiecībā uz argumentu, ka ir pārkāpti tiesiskās drošības un likuma atpakaļejoša spēka aizlieguma principi, tādēļ ka atkritumu poligonu apsaimniekošanas laikposms tiek pagarināts, neņemot vērā atkritumu apglabāšanas datumu un neierobežojot finansiālo ietekmi uz atkritumu īpašnieku, no Tiesas pastāvīgās judikatūras, protams, izriet, ka Savienības tiesību materiāltiesiskās normas, lai garantētu tiesiskās drošības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principu ievērošanu, ir jāinterpretē tādējādi, ka uz situācijām, kuras ir radušās pirms to stāšanās spēkā, tās attiecas tikai tiktāl, ciktāl no šo normu redakcijas, mērķiem vai sistēmas skaidri izriet, ka tām šāda iedarbība ir jāpiešķir (spriedums, 2019. gada 14. marts, *Textilis*, C-21/18, EU:C:2019:199, 30. punkts un tajā minētā judikatūra).

57 Tomēr ir jāatgādina, ka jauna tiesību norma ir piemērojama, sākot no tiesību akta, ar ko tā ir ieviesta, stāšanās spēkā un ka, lai gan tā nav piemērojama juridiskajām situācijām, kuras radušās un galīgi izveidojušās pirms minētās spēkā stāšanās, tā nekavējoties ir piemērojama attiecībā uz agrākā tiesību akta spēkā esamības laikā radušās situācijas sekām nākotnē, kā arī jaunām juridiskajām situācijām. Ievērojot tiesību aktu atpakaļejoša spēka aizlieguma principu, citādi var būt tikai tad, ja jaunajai tiesību normai ir pievienoti īpaši noteikumi, kas īpaši paredz nosacījumus par tās piemērošanu laikā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 26. marts, Komisija/*Moravia Gas Storage*, C-596/13 P, EU:C:2015:203, 32. punkts un tajā minētā judikatūra).

58 Kā norādīts šī sprieduma 34. un 35. punktā, Direktīvas 1999/31 10. pantā paredzētā vismaz 30 gadus ilgā poligona pēcslēgšanas apsaimniekošanas laikposma noteikšana neattiecas uz poligoniem, kas ir slēgti pirms šīs direktīvas transponēšanas datuma. Tādējādi tā neattiecas uz juridiskām situācijām, kas radušās un galīgi izveidojušās pirms šī datuma, un līdz ar to tai nav atpakaļejoša spēka. Savukārt gan attiecībā uz šī poligona apsaimniekotāju, gan tajā glabāto atkritumu turētāju tas ir gadījums, kad jauna norma tiek piemērota tādas situācijas sekām nākotnē, kura radusies iepriekšējās tiesību normas pastāvēšanas laikā.

59 Šajā gadījumā Malagrotas atkritumu poligons minētās direktīvas transponēšanas datumā tika ekspluatēts un tā slēgšana notika saskaņā ar šo direktīvu.

60 Jāpiebilst, ka paredzamajām poligona pēcslēgšanas apsaimniekošanas izmaksām Direktīvas 1999/31 10. panta izpratnē ir jābūt faktiski saistītām ar sekām, kādas attiecīgajā poligonā apglabāti atkritumi varētu radīt videi. Šajā ziņā ir jāizvērtē visi atbilstošie apstākļi, kas attiecas uz poligonā esošo atkritumu daudzumu un tipoloģiju un kas var rasties pēcslēgšanas apsaimniekošanas laikā.

61 Lai noteiktu poligona pēcslēgšanas apsaimniekošanas izmaksas tādā līmenī, kas ļauj efektīvi un samērīgi īstenot Direktīvas 1999/31 1. panta 1. punktā paredzēto mērķi, proti, ierobežot risku, ko poligons var radīt videi, šādā novērtējumā ir jāņem vērā arī tās izmaksas, kuras īpašniekam jau ir radušās, kā arī aplēstās izmaksas saistībā ar pakalpojumiem, ko apsaimniekotājs sniegs.

62 Šajā gadījumā summa, ko *Co.La.Ri.* ir tiesīga pieprasīt no *A.M.A.*, ir jānosaka, ņemot vērā apstākļus, kas minēti iepriekš 60. un 61. punktā un kas saskaņā ar Direktīvas 1999/31 14. panta 1. punkta a) apakšpunktu ir norādīti kompetentajai iestādei iesniegtajā poligona darbības uzlabošanas plānā. Turklāt šīs summas apmērs ir jānosaka tā, lai segtu tikai apsaimniekošanas izmaksu pieaugumu, kas ir saistīts ar šī poligona pēcslēgšanas apsaimniekošanas laika pagarināšanu par 20 gadiem – tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

63 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka Direktīvas 1999/31 10. un 14. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem nav pretrunā tāda valsts tiesību normas interpretācija, atbilstoši kurai uz poligonu, kas tiek ekspluatēts šīs direktīvas transponēšanas datumā, ir jāattiecina no minētās direktīvas izrietošie pienākumi – it īpaši šā poligona pēcslēgšanas apsaimniekošanas laikposma pagarināšana –, un nav nepieciešams veikt nošķirumu atkarībā atkritumu apglabāšanas datuma vai paredzēt pasākumu, kura mērķis būtu ierobežot šīs pagarināšanas finansiālās sekas attiecībā uz atkritumu īpašnieku.

Par tiesāšanās izdevumiem

64 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

Padomes Direktīvas 1999/31/EK (1999. gada 26. aprīlis) par atkritumu poligoniem 10. un 14. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem nav pretrunā tāda valsts tiesību normas interpretācija, atbilstoši kurai uz poligonu, kas tiek ekspluatēts šīs direktīvas transponēšanas datumā, ir jāattiecina no minētās direktīvas izrietošie pienākumi – it īpaši šā poligona pēcslēgšanas apsaimniekošanas laikposma pagarināšana –, un nav nepieciešams veikt nošķirumu atkarībā atkritumu apglabāšanas datuma vai paredzēt pasākumu, kura mērķis būtu ierobežot šīs pagarināšanas finansiālās sekas attiecībā uz atkritumu īpašnieku.

[Paraksti]